

ПОНЯТТЯ РОЗПОРЯДЧОГО АКТУ

Т.П. Даниленко,

студентка 5 курсу юридичного факультету

Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

В розпорядчих актах втілюється розпорядча діяльність державних органів і посадових осіб. Вона не спрямована на встановлення, зміну або скасування норм права, не вносить нових нормативів у правове регулювання, не встановлює певної міри поведінки. У таких актах не зазначається строк їхньої дії, за змістом вони є актами, що втрачають силу після виконання приписів, що в них містяться. Їхня ефективність та виконуваність мають значення в найближчий період після їхнього видання, тому що саме вони представляють оперативну реакцію органів на зміни в управлінській ситуації. Зміна ситуації може викликати видання нових розпорядчих актів з новими приписами щодо тих самих питань. Цим вони відрізняються від правових норм і являють собою директиви про те, як найбільше ефективно ці норми виконувати. Причому, незалежно від ступеня деталізації розпорядчих приписів в них, як правило, не визначаються способи відповідної діяльності, не встановлюються які саме міри й кроки потрібно вчинити, щоб досягти поставленої мети. Вибір найбільш доцільних шляхів реалізації таких приписів звичайно залишається на розсуд адресата й у певній мірі впливає з його статусу та змісту регламентованої діяльності.

Передбачається, що нормативно-правові акти й акти застосування повинні повністю забезпечувати ефективне регулювання суспільних відносин, оскільки перші містять загальні нормативні приписи, а другі -

індивідуально-конкретні веління для тих випадків, коли нормативні приписи вимагають владного піднормативного впливу. Однак, ефективність регулювання не завжди досягається за допомогою нормативно-правових актів; нерідко вони не «спрацьовують» на певних рівнях суспільних відносин.

Правозастосування в силу своєї трудомісткості також не вирішує проблеми ефективної роботи механізму правового регулювання. Таким чином, окремі суспільні відносини, охоплені правовим регулюванням, проте, не вводяться в правові рамки ні дією нормативних актів, ні дією актів застосування. У зв'язку із цим виникає необхідність "передачі дії" нормативного акту, його нормативних приписів на ті рівні суспільних відносин, куди вони не проникають, не діють ефективно або практично не діють. На досягнення намічених законодавцем цілей однаковою мірою впливають і якість змісту норм, і механізм їхньої реалізації.

Інакше кажучи, складність і різноманіття громадського життя, фактори якого неможливо повністю врахувати при нормотворчості, об'єктивно спричиняють самотійну стадію правового регулювання. Вона пов'язана з видовою піднормативною регламентацією суб'єктивних прав і юридичних обов'язків, на відміну від правозастосування, що здійснює індивідуальну регламентацію приписів для конкретного випадку. Така піднормативна регламентація відносин видових суб'єктів має субординаційний характер, спрямована на організацію здійснення приписів норм права. В цьому вона подібна із застосуванням права.

При цьому, якщо правозастосовні акти можуть містити приписи як державним органам і посадовим особам, так і окремим громадянам, то розпорядчі акти адресовані лише державним органам і посадовим особам.

Розпорядчі акти являють собою особливий вид правових актів, виражають діяльність у досить значимій галузі піднормативного регулювання й спрямовані на посилення ефективності нормативних

приписів. Вони є одним з елементів, що забезпечують безперервність правового регулювання суспільних відносин.

Виходячи з виділених формальних ознак, можна сформулювати наступне визначення. Розпорядчий акт – це офіційний письмовий документ субординаційного характеру, що видається уповноваженим органом держави або посадовою особою, які визначають мету й основні напрямки діяльності підлеглих державних органів, посадових осіб з реалізації нормативно-правових актів у певній соціальній ситуації.

Список використаної літератури:

1. Васильєв А.М. Правові категорії. - М., 1976.
2. Васильєв Р.Ф. Правові акти місцевих рад. - М, 1975.
4. Лазарєв В.В. Ефективність правозастосовчих актів (Питання теорії).- Казань: Вид-во Казан. ун-та, 1975.
5. Пашутін В.В. Правова природа розпорядчих актів. Автореф. дис. канд. юрид. наук. - Харків, 1998.
7. Піголкін А.С., Миколаєва М.М., Студенікіна М.С. Правозастосування в радянській державі. - М.: Юрид. літ., 1985.
8. Черкасов А.Д. Правозастосовчі акти органів внутрішніх справ радянської загальнонародної держави: Автореф. дис. канд. юрид. наук. - Саратов, 1986.

Науковий керівник: О.Ф. Скакун